اخبار کوتاه

وزیر نیرو هشدار داد:

احتمال بالا رفتن مصرف برق در پی افزایش دما

وزیر نیرو با اشاره به افزایش ۵ درصدی تقاضای مصرف برق نسبت به سال گذشته، گفت محور برنامه‌های مختلف وزارت نیرو برای عبور موفق از تابستان، بر اساس اقدامات صنعت برق و همکاری و صرفه‌جویی مردم است که ضرورت دارد این همکاری ادامه یابد.

به گزارش پیام آشنا. علی اکبر محرابیان با اشاره به وضعیت مصرف برق در کشور، اظهار کرد: صنعت برق در ابتدای تحویل دولت سیزدهم با مشکلات فراوانی در حوزه تامین برق مردم و رضایتمندی مواجه بود که در این رابطه یک برنامه ۱۰۰ اقدامی را با حمایت دولت و مجلس تدوین و با همکاری و مشارکت مردم اجرایی کردیم.

وی افزود: مهمترین محورهای این برنامه افزایش ظرفیت نیروگاهی، بکارگیری و تعمیرات اساسی تمام نیروگاه‌های موجود و مدیریت مصرف بود. تا روز سه شنبه دو سوم از مسیر اوج مصرف تابستان را پشت سر گذاشتیم و با کمترین مشکل توانسیم این دوره را سپری کنیم.

محرابیان با بیان اینکه خوشبختانه ۴۰ درصد مردم در مصرف خود صرفه‌جویی کردند، گفت: این ۴۰ درصد پاداش صرفه‌جویی در مصرف برق خود را دریافت کردند.

وی با اشاره به شرایط سخت صنعت برق در وضعیت کنونی آب و هوایی کشور، افزود: متوسط دمایی کشور نسبت به سال گذشته یک درجه بیشتر شده و در برخی نقاط مانند استان‌های خوزستان، بوشهر، هرمزگان و حتی شمالغرب کشور ۴ الی ۵ درجه افزایش دما را شاهد هستیم. محرابیان ادامه داد: برای هفته آینده هم پیش‌بینی می‌شود که شهرهای شمالی کشور شاهد افزایش دما باشند و در این صورت باعث افزایش مصرف برق خواهد شد.

سازمان امور مالیاتی اعلام کرد:

بیمارستان‌ها و هتل‌ها از مالیات معاف شدند

براساس اعلام سازمان امور مالیاتی، نرخ مالیات درآمد بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی و تفریحی تا پنج سال از زمان صدور پروانه بر اساس قانون مالیات‌های مستقیم صفر درصد خواهد بود.

به گزارش پیام آشنا: در متن نامه حجت‌الله مولایاری -مدیر کل دفتر فنی و مدیریت ریسک سازمان امور مالیاتی به مدیر کل مؤدیان متوسط سازمان امور مالیاتی، آمده است: مطابق نامه مزبور، بر اساس ماده ۴ آئین نامه اجرایی قانون مالیات‌های مستقیم، بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری غیر دولتی که از ابتدای سال ۱۳۹۵ از سوی وزارت خانه‌های بهداشت یا گردشگری برای آنها پروانه بهره‌برداری صادر شده، تا پنج سال از زمان صدور پروانه و در مناطق محروم تا ۱۰ سال از زمان صدور مجوز از دستگاه‌های مربوطه، معاف از مالیات هستند و مالیات متعلقه با نرخ صفر برای آنها محاسبه خواهد شد.

لزوم اخذ گواهینامه‌های حرفه‌ای برای داوطلبان سمت مدیریت بانکی

بانک مرکزی در بخشنامه‌ای به شبکه بانکی بر لزوم اخذ گواهینامه‌های حرفه‌ای برای رسیدگی به درخواست‌های بررسی صلاحیت داوطلبان تصدی سمت مدیریت در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری تاکید کرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از بانک مرکزی، بر اساس این ابلاغیه از اول مهر ماه سال ۱۴۰۱ رسیدگی به درخواست‌های بررسی صلاحیت حرفه‌ای داوطلبان پیشنهادی برای تصدی سمت مدیریتی در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی منوط به ارائه گواهینامه‌های حرفه‌ای خواهد بود که آزمون آن‌ها برگزار شده است. پس از برگزاری تمامی آزمون‌های مربوط به گواهینامه‌های چهارگانه «اصول بانکداری ۱»، «اصول بانکداری ۲»، «مدیریت ریسک مؤسسات اعتباری» و «مدیریت فناوری اطلاعات مؤسسات اعتباری» امکان بررسی صلاحیت حرفه‌ای داوطلبان پیشنهادی بدون ارائه گواهینامه مذکور وجود نخواهد داشت.

تمامی مدیران بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که از ابتدای سال ۱۴۰۰، پس از اخذ تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای از بانک مرکزی، به عنوان مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و عضو هیأت مدیره انتخاب شده‌اند و مشمول تبصره (۴) ذیل ماده (۵) «دستورالعمل نحوه احراز و لغو تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری» - موضوع برخورداری از دو دوره سابقه عضویت در هیأت مدیره مؤسسات اعتباری قبل از مسئولیت اخیرشان- نیستند، تا پایان سال جاری نسبت به اخذ و ارائه گواهینامه‌های یادشده اقدام کنند.

پیرو بخشنامه‌ی فروردین ماه اسال با موضوع لزوم اخذ گواهینامه‌های حرفه‌ای توسط داوطلبان تصدی سمت مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و عضویت در هیأت مدیره بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مطابق با الزام مقرر در بند (۵-۵) «دستورالعمل نحوه‌ی احراز و لغو تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری» (دیماه‌ی ۱۳۹۹)، یکی از شرایط تخصصی مورد نیاز برای داوطلبان تصدی سمت‌های مدیریتی ذکر شده، برخورداری از چهار گواهینامه «اصول بانکداری ۱»، «اصول بانکداری ۲»، «مدیریت ریسک مؤسسات اعتباری» و «مدیریت فناوری اطلاعات مؤسسات اعتباری» است. همچنین آزمون «گواهینامه اصول بانکداری ۱» در تاریخ ۲۶ مرداد ماه برگزار خواهد شد. ضمن اینکه در نظر است آزمون مربوط به «گواهینامه اصول بانکداری ۲» و «گواهینامه مدیریت فن‌آوری اطلاعات مؤسسات اعتباری» هم طی ماه‌های آتی برگزار شود.

رئیس سازمان توسعه تجارت:

ثبت نخستین واردات با رمزارز انجام شد

رئیس کل سازمان توسعه تجارت در صفحه شخصی خود در فضای مجازی از انجام نخستین ثبت سفارش واردات با رمزارز در هفته جاری خبر داد.

به گزارش پیام آشنا: علیرضا پیمان پاک در صفحه شخصی خود در توییتر از انجام نخستین ثبت سفارش واردات با استفاده از رمزارز خبر داد و نوشت: این هفته اولین ثبت سفارش رسمی واردات با رمزارز به ارزشی معادل ۱۰ میلیون دلار با موفقیت انجام شد.

وی افزود: تا پایان شهریورماه، استفاده از رمزارزها و قراردادهای هوشمند به صورت گسترده در تجارت خارجی با کشورهای هدف مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

وزیر صمت:

خودروی اقتصادی و محصول جدید نداریم

وزیر صمت با بیان اینکه هم اکنون تولید خودرو کمتر از ظرفیت است، گفت: ما خودروی اقتصادی و محصول جدیدی نداریم که متناسب با تقاضا و قدرت خرید عموم مردم باشد.

به گزارش پیام آشنا. سید رضا فاطمی امین اظهار کرد: نمی‌توانیم از همه ظرفیت خودروسازی کشور استفاده کنیم، زیرا ما خودروی اقتصادی و محصول جدیدی نداریم که متناسب با تقاضا و قدرت خرید عموم مردم باشد.

وزیر صمت افزود: اگر خودروسازان ما دو شیفت کار کنند ما برای امسال ظرفیت مونتاژ ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار دستگاه را داریم و اگر سه شیفت کار کنند ظرفیت بیشتر هم می‌شود، اما هم اکنون تولید کمتر از ظرفیت است. به طوری که که در سال گذشته فقط ۹۰۰ هزار دستگاه خودرو تولید شد. وی ادامه داد: نبود خودروی اقتصادی روی خط تولید یکی از نقایص صنعت خودروسازی است که البته شرکت ایران خودرو تولید یک محصول جدید را آغاز کرده است ضمن اینکه ما هم در بخش واردات، مشوق‌هایی برای واردات خودروهای اقتصادی پیش بینی کرده ایم.

فاطمی امین گفت: ضمن اینکه از دو خودروساز بزرگ کشور خواسته ام تا تولید محصولات جدید را به سمت تولید خودروهای اقتصادی سوق دهند تا جایگزین محصولاتی مانند تیبا بشوند.

مدیرعامل شرکت آب منطقه ای البرز:

تقویت سفره های زیر زمینی در اولویت است

مدیرعامل شرکت آب منطقه ای البرز با بیان اینکه ساخت سد در مکان های خاص خود ضرورتی انکار ناپذیر است ، گفت : در عین حال توسعه طرح های تغذیه مصنوعی آب برای تقویت سفره های زیرزمینی به ویژه در استان البرز مناسب تر از سد سازی است.

به گزارش پیام آشنا. داود نجفیان گفت: بررسی ها نشان می دهد که بخشی از آب سدها با افزایش دمای هوا تبخیر می شود اما انتقال آب به سفره های زیر زمینی موجب ماندگاری طولانی مدت این آب ها و کاهش عوارضی مانند گسترش بیابان و مشکلا دیگر می شود.

وی گفت: بر همین اساس شرکت آب منطقه ای استان البرز اجرای پروژه های تغذیه مصنوعی سفره های زیر زمینی را به عنوان یک برنامه راهبردی برای تقویت این سفره ها و کاهش هد رفت آب دنبال می کند. نجفیان افزود: تاکنون در سه دشت هشتگرد ، نظرآباد و فردیس پروژه های تغذیه مصنوعی آب اجرایی شده است ، گفت : ۲ پروژه دیگر امسال در کرج و فشند شهرستان اوجبلاغ به اجرا در می آید.

مدیرعامل شرکت آب منطقه ای البرز با اشاره به نقش کلید پروژه تغذیه مصنوعی آب های زیر زمینی منطقه فردیس در این استان گفت: این پروژه مهم و اثر گذار با ۹۵ درصد پیشرفت فیزیکی در آستانه تکمیل و بهره برداری است.

او گفت: پروژه تغذیه مصنوعی فردیس در سال ۱۳۸۸ از شرکت آب منطقه ای تهران تحویل البرز شد و در این سال عملیات تکمیلی مخازن پنجگانه شروع آن شد.

نجفیان در ادامه گفت: مساحت سدهای این پروژه حدود ۱۰۵ هکتار است که در سال های اخیر حدود ۱۸۰ میلیون متر مکعب آب سطحی ذخیره کرده است که موجب شد تا سطح آب چاه های کرج و شهریار تا حدود زیادی از بحرانی خارج شود.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای البرز گفت: به عنوان مثال یک چاه در سیمین دشت به طور کامل خشک شد اما اکنون به برکت اجرای پروژه تغذیه مصنوعی فردیس دوباره به آب رسیده است.

نجفیان، گفت: برای کنترل سیلاب چند روز گذشته حدود ۱۰ میلیون متر مکعب آب با دبی حدود ۳۵ مترمکعب در ثانیه وارد مخازن پروژه تغذیه مصنوعی فردیس شد و سد چهار پروژه فردیس سر ریز و وارد مخازن پنجم شد.

وی با بیان اینکه پروژه تغذیه مصنوعی فردیس یکی از بزرگترین پروژه های آبخوانداری کشور است، گفت : عملکرد سالانه این تغذیه مصنوعی ۵۴ میلیون مترمکعب در سال است که طی این چند روزه ۱۰ میلیون متر مکعب ذخیره داشتیم.

او گفت: سیلاب اخیر به جای تخریب پایین دست سد کرج به مخازن آب زیر زمینی هدایت شد؛ تاکنون ۳۴ میلیارد تومان صرف اجرای این پروژه شده که ۲۴ میلیارد تومان آن از محل اعتبارات دولتی و مابقی ازمحل فروش شن و ماسه ودخائه کرج تامین شده است. در مجموع کل هزینه این پروژه تا زمان بهره داری حدودحدود ۴۱ میلیارد تومان برآورد شده است.

نایب رئیس هیأت مدیره سندیکای کنسرو ایران خبر داد:

تعطیلی ۵۰ درصد کارخانجات تولید رب گوجه فرنگی

نایب رئیس هیأت مدیره سندیکای کنسرو ایران از تعطیلی ۵۰ درصد از کارخانجات تولید رب گوجه فرنگی به دلیل تعلل دولت در قیمت گذاری این محصول خبر داد.

به گزارش پیام آشنا. مسعود بختیاری، نایب رئیس هیأت مدیره سندیکای کنسرو ایران در نشستی خبری با انتقاد از سیاست گذاری دولت در حوزه قیمت گذاری دستوری کالاهای مصرفی خاطرنشان گفت: قیمت گذاری دستوری در کشور ما بیش از ۵۰ سال سابقه دارد و تجربه همه این سال‌ها نشان می‌دهد که این یک سیاست شکست خورده است.

وی با اشاره به اینکه به نظر می‌رسد دولت فعلی اعتقاد راسخ به قیمت گذاری دستوری دارد گفت: از اوایل دی ماه سال گذشته صنعت کنسرو کشور با این مساله درگیر شده و چالش‌های زیادی برای این صنعت به وجود آمده است.

بختیاری با بیان اینکه سه ماه پایانی سال گذشته را با چالش‌های بسیاری در این حوزه به پایان رساندیم، افزود: بسیاری از کسانی که آن زمان برای این صنعت تصمیم گیری می‌کردند در حال حاضر هیچ سمتی ندارند و روی کار نیستند اما مشکلاتی که برای تولیدکنندگان به وجود آورده اند کماکان باقی است.

نایب رئیس هیأت مدیره سندیکای کنسرو ایران با اشاره به اینکه بدنه وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حمایت معتقدند که رب گوجه فرنگی و تن ماهی نباید مشمول قیمت گذاری دستوری باشد، اضافه کرد: اگر نظر مسئولان این است که کشور در شرایط پر تنشی قرار دارد و به صلاح است که قیمت گذاری دستوری در این دوره انجام بگیرد خواسته ما این است که قیمت منطقی برای کالاها تعیین و اعلام شود هر چند تولیدکنندگان در شرایط فعلی با حاشیه سود صفر درصد نیز حاضر به تولید شده اند.

بختیاری تصریح کرد: با این حال مسیری که دولت در پیش گرفته به ضرر تولیدکننده است و متأسفانه دولتمردان به صورت خودکامه و اقتدارگرانه در این حوزه عمل می کنند که این نحوه برخورد صحیح نیست و نتیجه‌ای جز تعطیلی واحدهای تولیدی و گسترش اعتراضات ندارد.

نایب رئیس هیأت مدیره سندیکای کنسرو ایران با اشاره به اینکه بعد از چانه زنی‌های فراوان میان صنعت و دولت تصمیم بر این شد قیمت رب گوجه فرنگی ۴۵ هزار تومان باشد، افزود: این در حالی است که قیمت ۴۵ هزار تومان برای تولیدکننده به هیچ عنوان به صرفه نیست و با توجه به شرایط فعلی کشور قرار بود به صورت موقت این قیمت لحاظ شود اما هفته گذشته مسئولان مربوطه به صنعت عنوان کردند که قیمت ۴۳ هزار تومان را بپذیرید

عبداللهی خبر داد:

انتشار اولین سند پایش بخش تعاون

رئیس اتاق تعاون ایران گفت: بررسی‌های آماری اولین دوره پایش ۱۰ ساله سند توسعه بخش تعاون منتهی به سال ۱۴۰۰ نشان داد معادل ۲۱.۶ درصد از اهداف سند اجرایی محقق شده است.

به گزارش پیام آشنا. بهمن عبداللهی گفت: درصد تحقق اهداف و با الاترین اجرای سند توسعه بخش تعاون، از ۱۵ تا ۲۴ درصد در نوسان بوده است. البته باید به این نکته توجه داشت که این مقدار از پیشرفت بعد از گذشت نزدیک به ۱۰ سال از تهیه و ابلاغ سند توسعه تعاون، قابل قبول نیست.

وی با اشاره به اینکه اجرای دقیق سند توسعه تعاون توسط دستگاه‌های اجرایی می‌توانست در توسعه بخش تعاون کمک شایانی نماید، ادامه داد: عزم جدی مسئولان کشور و دستاندرکاران حوزه تعاون برای ایجاد تحول اساسی در نگاه به این بخش و پیگیری مطالبات مقام معظم رهبری در اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در بخش تعاون بیش از پیش ضرورت پیدا کرده است.

رئیس اتاق تعاون ایران اذعان داشت: از نتایج کلی این ارزیابی می‌توان دریافت که هرچند مجموعه حاکمیت در رسیدن به اهداف موردنظر در سند توسعه تعاون کارنامه موفقی از خود به جای نگذاشته است، بنظر می‌رسد که بسیاری از اهداف کمی و کیفی مندرج در متن سند توسعه تعاون نیز نیاز به بازنگری جدی دارند بنابراین تعیین کارگروهی متشکل از تمامی ذی‌نفعان سند برای بازنگری و به روز رسانی اهداف، احکام، سیاست‌ها و سایر مفاد سند همچنین تعیین ضمانت‌های اجرایی و نیز متناسب سازی احکام با اهداف کلی نظام، برنامه‌های توسعه‌ای و سالانه کشور ضروری است.

وی افزود: از سوی دیگر به منظور افزایش تمرکز دولت در امور حاکمیتی و نظارتی خود، وزارت تعاون باید نقش خود را در امور تصدی‌گری کم رنگ‌تر کند. دولت می‌تواند و با اقداماتی نظیر توسعه و حمایت از خدمات پنجره واحد کسب و کار بخش تعاون توسط اتاق‌های تعاون و نیز در چابک سازی اتحادیه‌ها و برون‌سپاری امور تصدی‌گری مطابق با ماده ۷۳ قانون بخش تعاون اقدام کند.

عبداللهی تصریح کرد: از نکات کلیدی این پایش می‌توان به میزان دستیابی به هدف «افزایش سطح اشتغال مولد» که دارای بیشترین مقدار امتیاز (۳۴.۱۲ درصد) و مؤید بیشترین میزان تحقق در رسیدن به اهداف موردنظر و نیز دستیابی به هدف «جذب سرمایه‌گذاری در بخش تعاون» دارای کمترین مقدار امتیاز (۱۵.۹۰ درصد) و نشانگر عدم موفقیت در رسیدن به هدف موردنظر بوده است، اشاره کرد.

رئیس اتاق تعاون ایران با اشاره به ۷ هدف اصلی که در آن سعی شده تمامی اهداف مورد سند را در برگیرد گفت: این اهداف شامل افزایش سهم بخش تعاون در تولید ملی، جذب سرمایه‌گذاری در بخش تعاون، افزایش سطح اشتغال مولد، توسعه عدالت اجتماعی، بهبود وضع زندگی و رفاه مردم، بهبود مستمر محیط کسب‌وکار در بخش تعاون، آموزش و ترویج فرهنگ تعاون در کشور و کاهش تصدی‌گری دولت و واگذاری امور به بخش تعاونی کشور در راستای اجرای قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ می‌شود.

خاطرنشان می‌شود که در این سند ۲۹ دستگاه اجرایی با نهاد حاکمیتی که به طور مستقیم در این سند برای آن‌ها وظایف و احکامی تعریف شده و به تبع آن شاخص‌هایی نیز برای ارزیابی عملکردشان تدوین شد و در همین راستا هم با آن‌ها مکاتبه به عمل آمد تا نسبت به ارائه اطلاعات موردنیاز در قالب جداول درخواستی و یا ارسال گزارش عملکرد، اقدام کنند.

لازم به ذکر است نزدیک به یک دهه از تصویب و ابلاغ سند توسعه بخش تعاون کشور توسط هیئت محترم وزیران می‌گذرد و این پرسش مطرح است که چه میزان از احکام و مفاد این سند تاکنون اجرا شده و تا چه میزان به اهداف تدوین خود دست یافته است. بنابراین از آنجا که بر اساس بند «د» ماده ۹۱ همین قانون، اتاق‌ها وظیفه دارند تا نسبت به پایش نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ اقدام نموده و گزارش‌های لازم را به مسئولان کشور ارائه نمایند، اتاق تعاون ایران بر آن شد تا در راستای اجرای وظیفه قانونی خود، برای نخستین بار نسبت به ارزیابی اجرای ماده ۹ قانون و ارائه گزارش فنی از نحوه اجرای سند توسعه بخش تعاون به عنوان یک سند بالادستی در این حوزه اقدام نماید.

در نخستین گزارش در مورد پایش سند توسعه تعاون از منظر بخش تعاونی، سعی شده تا چگونگی اجرای احکام و میزان دستیابی به اهداف سند با استفاده از روشی جدید که مبتنی بر تعریف شاخص‌های عملکردی در حوزه اهداف هفت‌گانه مندرج در سند بوده و ارزیابی کمی این شاخص‌ها با استفاده از آمار و اطلاعات موجود در دستگاه‌های اجرایی مرتبط از یکسو و از سوی دیگر مراجعه به خبرگان حوزه تعاون کشور و انجام نظرسنجی انجام پذیرد، مورد ارزیابی قرار گیرد.

یادداشت

زنگ هشدار سرمایه گذاری

سرمایه‌گذاری و ورود و خروج سرمایه در اقتصاد متغیرهای پیشرانی هستند که زنگ‌ها و گاهی آژیرهای هشدار را به صدا درمی‌آورند. سرمایه‌گذاری رونق ایجاد می‌کند، ظرفیت‌های تولیدی و زیربنایی را برای اقتصاد افزایش می‌دهد و اشتغال ایجاد می‌کند.

میزان سرمایه‌گذاری از طریق تقاضا برای کالا و خدمات در اقتصاد امروز رونق ایجاد می‌کند و از آن مهمتر به‌عنوان یک متغیر پیشران توان فردای اقتصاد را تعیین می‌کند.

متاسفانه در دهه گذشته میزان سرمایه‌گذاری در کشور حال خوبی نداشته، رشد نکرده و بلکه کاهش پیدا کرده و به وضع خطرناک کمتر از استهلاک سرمایه‌های ملی رسیده؛ به‌طوری که خالص سرمایه‌گذاری منفی شده است. منفی شدن خالص سرمایه‌گذاری به مفهوم فرسوده شدن و کاهش ظرفیت‌های زیربنایی و تولیدی کشور است. با منفی شدن خالص سرمایه‌گذاری ظرفیت‌های زیربنایی مانند راه‌آهن، جاده‌ها، شبکه‌های برق و ظرفیت‌های تولیدی، صنعتی و خدماتی فرسوده‌شده و رو به کاهش می‌گذارند.

همزمان و مرتبط با کاهش سرمایه‌گذاری خروج سرمایه از ایران نیز زیاد بوده است (شکل‌های ۱ و۲)، فقط در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ همزمان با بهبود روابط کشور با دنیای خارج و امضای برجام است که خروج سرمایه برعکس می‌شود و نشانی از افزایش سرمایه‌گذاری دیده می‌شود. کاهش سرمایه‌گذاری و از آن مهمتر خروج سرمایه از کشور آژیرهای خطر را برای اشتغال، وضع معیشت مردم و آینده اقتصاد جوانان به صدا درمی‌آورد. این آژیرها صداهای آزاردهنده بیکاری، فقر، درماندگی و بیچارگی تعداد روزافزون جمعیت کشور را به گوش کسانی می‌رساند که توانایی شنیدن طول موج آژیرها را دارند.

کاهش سرمایه‌گذاری و خروج سرمایه از ایران که به‌شدت برای ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی به سرمایه‌گذاری احتیاج دارد، دو پدیده شومی هستند که باید علت‌یابی و علاج شوند.

کاهش سرمایه‌گذاری و خروج سرمایه‌های مالی یک پیامد فاجعه بار دیگری به دنبال دارد و آن خروج سرمایه‌های انسانی است. وقتی رکود باشد، وقتی موقعیت شغلی با درآمد کافی وجود نداشته باشد، امید به آینده کم می‌شود. در نتیجه جوانان و متخصصانی که بتوانند در بازارهای جهانی به‌طور مستقیم یا با عبور از یک دوره‌های دانشگاهی جذب شوند کشور را ترک می‌کنند. سرمایه‌های انسانی مهاجرت می‌کنند و توان و ظرفیت نیروی انسانی کیفی کشور برای توسعه و اداره امور اداری و اقتصادی کاهش می‌یابد. باید سرمایه‌گذاری افزایش یابد تا رونق، شغل، رشد و امید به آینده ایجاد شود.

سرمایه‌گذاری توسط مردم از یک طرف و دولت از طرف دیگر انجام می‌شود. منابع دولت برای سرمایه‌گذاری محدود شده است. اضافه شدن ردیف‌های مختلف به بودجه جاری دولت و رشد بودجه‌های جاری از یک طرف و عدم رشد یا کاهش درآمدهای ارزی دولت از محل صادرات نفت و گاز از سوی دیگر امکان سرمایه‌گذاری دولت را کاهش داده است. شکل ۳ سرمایه‌گذاری دولت به قیمت ثابت را در دهه گذشته نشان می‌دهد. کاهش توان سرمایه‌گذاری دولت باید توسط سرمایه‌گذاری مردم و بخش خصوصی جبران شود. ولی بخش مردمی اقتصاد اقبال زیادی به سرمایه‌گذاری نشان نداده است. خروج سرمایه از ایران که عمدتا توسط بخش خصوصی صورت می‌پذیرد، نشان از کم‌علاقگی خیل عظیم سرمایه‌داران به سرمایه‌گذاری در کشور است. کاهش سرمایه‌گذاری و خروج سرمایه موجب رکود اقتصادی، بیکاری، کاهش یا توقف رشد اقتصادی و گسترش فقر و فلاکت می‌شود. اقتصاد نظام گسترده و بزرگی است. ایجاد تحرک و رونق و رشد در این نظام گسترده تنها با فعال شدن سرمایه‌گذاران مردم‌مبسر می‌شود.

سرمایه‌گذاری همگانی و مردمی است که اشتغال ایجاد می‌کند و ظرفیت‌های آتی را می‌سازد. بدون سرمایه‌گذاری گسترده مردم، تحرک و جنب و جوش فیزیکی مسوولان اگر چه لازم است ولی کارگشا نخواهد بود. راندازی یک یا چند واحد تولیدی در هر سفر مسوولان جایگزین ده‌ها هزار سرمایه‌گذاری که باید با اشتیاق و علاقه به میدان سرمایه‌گذاری بیایند، نمی‌شود.

کاهش سرمایه‌گذاری و خروج سرمایه در ایران مانند هر کشور دیگری ناشی از عدم اعتماد سرمایه‌گذاران به شرایط اقتصادی کشور است. شرایط کشور از دو جنبه بر اعتماد سرمایه‌گذاران اثر می‌گذارد. یک جنبه فضای کسب‌وکار در داخل کشور است که عواملی شبیه فساد یا سلامت دستگاه‌های دولتی، ثبات یا بی‌ثباتی سیاست‌های اقتصادی، دخالت دستوری دولت در اقتصاد و قیمت‌گذاری، مقررات دست و پاگیر و امنیت سرمایه‌گذاران وقتی کسب‌وکار آنها رشد می‌کند آن را تعیین می‌کند. یک جنبه مهم دیگر کیفیت تعامل کشور با دنیای بیرون است.

سهولت دسترسی به بازارهای کالا، دسترسی به دانش فنی و تکنولوژی، دسترسی به منابع مالی خارجی برای تامین مالی طرح‌ها، سهولت مبادلات بانکی و پرداخت و دریافت وجود در بازرگانی خارجی، ثبات سیاسی بلندمدت و بالاخره صلح و دوستی با کشورهای دیگر از جمله عواملی هستند که امنیت سرمایه‌گذاری را تعیین می‌کنند. به غلط یا درست وقتی کشور روابط عادی با دنیای صنعتی و قدرت‌های اقتصادی نداشته باشد، وقتی تحریم‌ها مانع دادوست آزاد و روان با کشورهای دیگر می‌شود، وقتی کشورهای دوست و همراه کشور محدود و معدود می‌شوند، وقتی تهدید بر خردهای نظامی بر کشور سایه انداخته باشد، اطمینان برای سرمایه‌گذاری کم می‌شود. سرمایه به دنبال جای امن می‌رود که بتواند با بهره‌وری و بازدهی مناسب کار کند. برای همین بیشترین سرمایه در دنیا به کشورهایی می‌رود که نظام‌های سیاسی با ثبات و مطمئن و روابط تجاری و اقتصادی عمیق و پایدار با دنیا دارند. چه بخواهیم و چه نخواهیم، آمار و واقعیات سرمایه‌گذاری نشان می‌دهد که فضای کشور نتوانسته است اعتماد سرمایه‌گذاری را جلب کند. بدون تغییر این فضا و ایجاد اعتماد دوندگی شبانه‌روزی مسوولان، اگر چه خوب است، ولی کارساز نخواهد بود. یک ملت با اقلال سرمایه‌گذاران یک ملت را می‌خواهد که اقتصاد را به حرکت درآورند. شغل و رشد و رونق ایجاد کنند.

دولت‌ها تلاش داشته‌اند که فضای کسب‌وکار را بهتر کنند. توسعه دولت الکترونیک، مبارزه با فساد، مقررات‌زدایی، تلاش در کاهش تصدی‌گری دولت، گامی حرکت در جهت حذف نرخ دستوری ارز و بسیاری اقدامات دیگر در این جهت انجام می‌شود. اگر همه تلاش‌ها به نتیجه برسد، ولی کشور جزیره‌ای جدا از اقتصادهای موفق باشد و روابط ایران با دنیا به آرامش نرسد و تعامل با دنیا عادی نشود، فضای امن برای سرمایه و سرمایه‌گذاری ایجاد نمی‌شود. بسیاری برجام را از زاویه رفع تحریم و سهولت داد و ستد با دنیای بیرون می‌بینند. برخی نیز می‌گویند که در حال حاضر کشور صادراتش را به شکلی انجام می‌دهد، پول آن را به طریقی و با دور زدن سیستم‌های بانکی دریافت می‌کند، واردات خود را با چرخاندن کالا از مبدا به یک مقصد واسطه به ایران وارد می‌کند. این عده نتیجه می‌گیرند که برجام خیلی هم مهم نیست. حداکثر آن است که صادرات، دریافت پول و واردات با شرایط بالا هزینه‌های مبادله با دنیا را تا بیش از ۲۰ یا ۲۵ درصد افزایش می‌دهد. البته چنین افزایشی خود بازدارنده رشد است و افزایش هزینه‌های مبادله نهایتا توسط مردم پرداخت می‌شود و سفره آنها را کوچک‌تر می‌کند؛ ولی زیان‌های ناشی از شرایط مزبور بیشتر از افزایش هزینه مبادله است. اگر برجام را به مفهوم عادی‌سازی روابط با دنیای صنعتی و اقتصادهای پیشرفته ببینیم، اثرات آن بسیار بیشتر از کاهش هزینه‌های مبادله است. عادی‌سازی روابط با دنیای بیرون موجب رفع تحریم‌ها، برقراری روابط بانکی، توسعه روابط علمی و تکنولوژی، دسترسی به بازارهای بزرگ، توسعه تجاری و دسترسی به منابع مالی برای تقویت سرمایه‌گذاری می‌شود.

عادی‌سازی روابط با دنیا و در سایه صلح و دوستی با دنیا ضمن حفظ منافع ملی است که فضای سرمایه‌گذاری مطمئن را ایجاد می‌کند. در چنین شرایطی است که اعتماد برمی‌گردد، سرمایه‌گذاری به تدریج افزایش می‌یابد، رونق اقتصادی ایجاد و ظرفیت‌های تولیدی و زیربنایی ساخته می‌شود، بیکاری رفع می‌شود، مهاجرت نخبگان و تحصیلکرده‌ها کاهش پیدا می‌کند و چه بسا برعکس می‌شود در معیشت مردم گشایش ایجاد می‌شود، جمعیت فقیر کاهش پیدا می‌کند و فشارهای اقتصادی، روحی و اخلاقی روی مردم کم می‌شود، وضعیت فرهنگی که با فقر بیکاری به نوعی سقوط کرده است، رو به اصلاح می‌گذارد. امید به آینده ایجاد می‌شود و مردم و به‌ویژه جوانان سرزنده و فعال می‌شوند و از فکر مهاجرت بیرون می‌آیند. چنان شرایطی است که فردای اقتصاد و وضع اجتماعی را بهتر خواهد کرد.

دکتر علینقی مشایخی
Alborz.payam@gmail.com